

Handläggare

Johan Kling
Avdelningen för vattenförvaltning
johan.kling@havochvatten.se

Datum 2021-12-22

Dnr 04538-2021

Sveriges Fiskarers PO (SFPO)
Fredrik Lindberg

Angående öppet brev till generaldirektörerna för Naturvårdsverket, Jordbruksverket och Havs- och vattenmyndigheten avseende säl- och skarvproblematik

Sveriges Fiskares PO (SFPO) har inkommit med en skrivelse angående förvaltning av säl och skarv i Sveriges sjöar och hav samt dessa djurs inverkan på fiskbestånden. I skrivelsen ger organisationen förslag till åtgärder som de tre myndigheterna kan vidta med anledning av denna problematik. I skrivelsen tar SFPO upp att ekosystembaserad förvaltning och denna förvaltning inte leder till en förändring avseende säl och skarv.

Ekosystembaserad förvaltning har utvecklats från insikten att människan är helt beroende av hälsosamma ekosystem för sin långsiktiga fortlevnad. Hur vi nyttjar eller påverkar en del av ett ekosystem påverkar både andra delar av det ekosystemet och andra ekosystem. Ekosystembaserad förvaltning innebär att vi har flera målsättningar och bevarandestatus av vissa arter väger lika mycket som att vi ska skapa ett hållbart nyttjande, och bygger på ekosystemansatsen som finns med i den gemensamma fiskeripolitikens målsättningar. Det innebär inte att enbart ett nyttjande ska tillgodoses, t ex fisket, utan flera. Mer information finns i Strategi för svenskt fiske och vattenbruk 2021–2026 (<https://www.havochvatten.se/om-oss-kontakt-och-karriar/om-oss/regeringsuppdrag/regeringsuppdrag/gemensam-strategi-for-fiskets-framtid-2020.html>)

Ekosystemansatsen är en strategi för bevarande och restaurering av naturvärden, hållbart nyttjande och rättvis fördelning av naturresurser, med målet att säkerställa att användningen av ekosystemen bidrar till att upprätthålla ekosystemens långsiktiga fortlevnad vad avser deras struktur, funktion och dynamik. Syftet med ekosystembaserad förvaltning är att balansera människans olika typer av nyttjande av ekosystemen så att ekosystemens långsiktiga fortlevnad upprätthålls och därmed bidrar till uppfyllandet av målen i havs-, vatten- och fiskförvaltningen.

Havs- och vattenmyndigheten har gemensamt ansvar för sälförvaltningen tillsammans med Naturvårdsverket där Naturvårdsverket fattar beslut om jakt på säl efter att ha hört Havs- och vattenmyndigheten (Jaktförordningen 1987:905). Det övergripande målet i den nationella förvaltningsplanen för gråsäl i Östersjön är att arten ska ha gynnsam bevarandestatus och dess påverkan människans intressen ska vara neutral eller positiv.

De olika sälarterna har olika bevarandestatus, framtidsutsikter (påverkan av klimat till exempel) och födopreferenser och de olika sälarternas roll i ekosystemet är idag oklar. Sälar äter fisk, många fåglar äter fisk och fisk äter fisk. Uppföljning och utvärdering är viktigt för att öka kunskapen dels om jaktens effekt, dels påverkan på fiskbestånd i aktuellt område.

Havs- och vattenmyndigheten fick i juli 2019 i uppdrag av regeringen att tillsammans med Naturvårdsverket revidera förvaltningsplanen för gråsäl och genomföra en vetenskaplig utvärdering av effekterna av en eventuell beståndsreglerande jakt på gråsäl ur ett ekosystemperspektiv samt att föreslå åtgärder för att skydda beståndet av torsk. De tre deluppdragen är levererade. I det senaste deluppdraget gällande utvärdering av effekterna av en eventuell beståndsreglerande jakt på gråsäl ur ett ekosystemperspektiv som levererades i juni 2021 föreslås att licensjakten på gråsäl bör fortsätta samtidigt som effekterna av jakten följs upp och utvärderas löpande i enlighet med målen i förvaltningsplanen och att en flerartsmodell för förvaltning utvecklas vidare. Därutöver bör även möjligheterna för en geografisk fördelning av jakten utredas.

Havs- och vattenmyndigheten arbetar inte bara med hållbart nyttjande av fiskeresursen, utan även med frågor som bidrar till att stärka fiskpopulationerna under fiskens hela livscykel. Övergödningen påverkar fiskpopulationerna, och inte minst deras uppväxtområden i grunda kustområden, negativt. Havs- och vattenmyndigheten arbetar på flera sätt för att minska jordbrukets påverkan på vattenmiljön. Vi har ett omfattande samarbete med Jordbruksverket som är den myndighet som har sektorsansvar för jordbruket. Havs- och vattenmyndigheten arbetar också tillsammans med andra myndigheter och organisationer för ett mer miljövänligt jordbruk, både i Sverige och i Östersjöregionen.

Under senaste åren har myndigheten utvecklat olika frågor kring övergödning i regeringsuppdrag. Myndighetens arbete med övergödning utgår från källa till hav perspektiv. Bland annat har myndigheten tagit fram underlag för ett handelssystem för övergödning som kan vara ett nytt angreppssätt för att öka åtgärdstakten. Vi har också utvecklat arbetet med lokala åtgärdssamordnare för att ytterligare stärka och påskynda åtgärdsarbetet. Ett viktigt arbete är också åtgärdsfinansiering genom LOVA som omfattar 300 milj kr. Därutöver har myndigheten ett omfattande arbete med tillsynsvägledning inom små avlopp. Stora reningsverk faller under Naturvårdsverket ansvar.

Som tidigare nämnt är grunda kustområden viktiga uppväxtmiljöer för fisk. Havs- och vattenmyndigheten har haft ett omfattande projekt för att kartlägga fysisk påverkan längs hela Sveriges kust. I vissa kustområden är denna påverkan omfattande, medan i andra områden är den mer begränsad. Havs- och vattenmyndigheten arbetar nu med en strategi för hur den fysiska påverkan ska minska i kustmiljöerna. Myndigheten har också i år förstärkt finansieringen till restaurering, där även åtgärder i kustmiljöer ingår.

Med vänliga hälsningar,

Johan Kling
Avdelningschef
Avdelningen för vattenförvaltning

Mats Svensson
Avdelningschef
Avdelningen för havsförvaltning